

ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
ISSN: 1308–9196 / e-ISSN:1308-7363

Yıl: 18 Sayı: 49 Nisan 2025

Yayın Geliş Tarihi: 31.01.2025 Yayına Kabul Tarihi: 17.04.2025

DOI Numarası: <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1630324>

Makale Türü: Araştırma Makalesi/Research Article

Atıf/Citation: Şakiroğlu, Y. ve Aslan, R. (2025). Çocuk Edebiyatındaki Özgür Ruhlu Kahramanların Yaşadıkları Çatışmalar Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme. *Adiyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (49), 204-228.

ÇOCUK EDEBİYATINDAKİ ÖZGÜR RUHLU KAHRAMANLARIN YAŞADIKLARI ÇATIŞMALAR ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME

Yunus ŞAKİROĞLU* Ramazan ASLAN**

Öz

Bu araştırmada, çocuk edebiyatı ürünlerindeki çatışma türleri, alt çatışma birimleri, kahramanın konumu ve çatışma çözüm yöntemlerinin tespit edilmesi ve karşılaştırmalı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma materyali olarak “Küçük Kara Balık” ve “Martı Jonathan Livingston” adlı kitaplar amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Nitel araştırma deseninde gerçekleştirilen çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmada incelenen iki kitap, çatışma türleri açısından karşılaştırıldığında “Küçük Kara Balık” adlı eserde, kişileri arası çatışmanın en çok başvurulan çatışma yöntemi olduğu görülmüştür. Kişiler arası çatışmada en çok kullanılan alt çatışma biriminin “kötü kişi veya kişiler ile çatışma” olduğu tespit edilmiştir. “Martı Jonathan Livingston” adlı eserde ise en çok kullanılan çatışma türü kişinin kendiyile olan çatışmasıdır. Bu çatışma türünde “bir hayali/isteği gerçekleştirme çabası” alt çatışma birimine en çok yer verildiği tespit edilmiştir. Kahramanların çatışmanın çözümünde ağırlıklı olarak etkin rol aldığı görülmüştür. Çalışma sonunda elde edilen veriler kapsamında bazı öneriler sunulmuştur.

* Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, y.sakiroglu@alparslan.edu.tr, Muş/Türkiye

** Öğretmen, MEB, mukaddeerat.depe@gmail.com, Bingöl/Türkiye

Anahtar Kelimeler: Çocuk edebiyatı, çatışma türleri, alt çatışma birimleri, çatışma çözme yöntemleri.

A COMPARATIVE STUDY ON THE CONFLICTS EXPERIENCED BY FREE-SPIRITED HEROES IN CHILDREN'S LITERATURE

Abstract

In this research, it is aimed to identify and comparatively examine the types of conflict, sub-conflict units, the position of the hero and conflict resolution methods in children's literature products. The books named "Little Black Fish" and "Jonathan Livingston Seagull" were determined as the study materials of the research by purposeful sampling method. The document analysis method was used in the study carried out with a qualitative research design. The data obtained in the study was analyzed with the descriptive analysis method. When the two books examined in the research were compared in terms of conflict types, it was seen that interpersonal conflict was the most frequently used conflict method in the work called "Little Black Fish". It has been determined that the most commonly used sub-conflict unit in interpersonal conflict is "conflict with bad person or people". In the work titled "Jonathan Livingston Seagull", the most used type of conflict is the conflict with oneself. It has been determined that in this type of conflict, the sub-conflict unit "attempt to realize a dream/desire" is given the most space. It has been observed that heroes mainly take an active role in resolving the conflict. Some suggestions were presented within the scope of the data obtained at the end of the study.

Keywords: Children's literature, conflict types, conflict subunits, conflict resolution methods.

1. GİRİŞ

Tabiattaki bazı canlılar doğaları itibarıyla özgür olmak isterler. Ruhlarında özgürlük hissi barından canlılar özgür ruhlu olarak nitelendirilirler. Özgür ruh terimi, kişinin özgürlüğünü ve ruhsal bütünlüğünü ifade eder. Bir kişinin özgür ruhu, onun kendi kendine yön veren ve özgürce hareket eden bir ruhsal varlık olduğunu gösterir. Bu kişiler, özgür iradeleri ile kendi kararlarını alırlar ve

başkalarının baskısından veya etkisinden kolayca etkilenmezler. Özgür ruh sahibi insanlar, kendilerine özgü bir kişilik sergilerler ve diğer insanlardan farklı düşünce ve davranış kalıplarına sahip olabilirler. Kendi gerçeklerini keşfetmeyi ve kişisel gelişimlerini tamamlamayı hedefleyen özgür ruhlu kişiler, sıra dışı hayat tarzlarının yanı sıra sanat, müzik, edebiyat ve diğer yaratıcı alanlarda da başarılı olabilmektedirler. Özetle özgür ruh, insanın özgürce davranışlarına ve yaratıcı düşüncelerine izin veren bir ruhsal durumdur. Bu kişiler özgüvenli ve kendilerine özgü bir davranış biçimi geliştirirler (Popova, 2016).

Her birey, sahip olduğu yetenekler doğrultusunda kendini gerçekleştirmek, yaşamın anlamını oluşturmak ve varoluşa katkıda bulunmak için bu dünyada bulunmaktadır. Bu bağlamda, bir çocuğun kendini gerçekleştirme sürecinde "kendi olabilme" yetisini kazanması ve yaşamda bir birey olarak varlık göstermesi büyük önem taşımaktadır. Çocuklar, bu süreçte ilk ve en temel desteği ebeveynlerinden beklerler. Ancak, ebeveynler bazen farkında olmadan çocuklarının bireyselleşme süreçlerini engelleyebilir. Bu durum, çocuklarda hırçınlık, içe kapanma, bağımlılık veya dikkat dağınıklığı gibi davranışsal sorunlara yol açabilmektedir. Çoğu zaman, bu davranışlar çocukların bireyselleşme sürecindeki engellenmelere yönelik bir tepki niteliği taşır (Akçakaya, 2020). Bu tür engellemeler sonucunda, çocukların çevreleriyle çatışma yaşaması veya görüş ayrılıklarına düşmesi kaçınılmaz bir durum olarak ortaya çıkabilir.

Çatışma, taraflar arasında yaşanan anlaşmazlık sonucu ortaya çıkan tartışma veya gerilim durumudur. Bu kavram, genellikle karşılıklı olarak anlaşılmayan ya da uyuşmayan amaçların bir rekabet ortamı oluşturmasıyla meydana gelir. Çatışma, kaynaklar, güç, statü, inançlar, çıkarlar gibi unsurlar üzerinde yaşanan çekişmelerden kaynaklanabilir. Aynı zamanda, en az iki taraf arasında değerler, fikirler, inançlar, ilgiler, algılar, kültürel faktörler, sosyal roller, ihtiyaçlar ve

iletişim becerileri açısından farklılıklar bulunduğu ortaya çıkabilir. Bu farklılıklar, gerilim, engellenme, rekabet, değişim ya da dış müdahaleler sonucu çatışma durumunu tetikleyebilmektedir (Karip, 2000; Kavalcı, 2001; Melanlıoğlu, 2020; Nutku, 1998; Oğuzkan, 1974).

İnsan, toplumsal bir varlık olarak diğer bireylerle etkileşim kurduğu süreçte uzlaşma ve çatışma durumlarıyla karşılaşması kaçınılmazdır. Cüceloğlu'na (1991) göre, bireyler bir arada yaşarken ne kadar iyi niyetli ve anlayışlı olsalar da aralarında sürtüşmelerin ve çatışmaların ortaya çıkması doğaldır. Özdemir (1994), insan yaşamını yansıtan edebiyatın da çatışma unsurundan yoksun bir şekilde kurgulanmasının mümkün olmadığını ve çatışmanın, okurun eserlerdeki gizem perdesini aralayarak kitabı okuma nedenini oluşturduğunu ifade eder. Özakman (1998) da bu görüşü destekleyerek çatışmanın, edebî metinlerde mutlaka bulunması gereken bir unsur olduğunu belirtir. Karatay (2011) ise çocuk edebiyatında yer alan karakterlerin, çocuğun günlük yaşamında karşılaşabileceği kadar yakın ve gerçekçi bir şekilde kurgulanmasının önemine dikkat çekmektedir.

Çocuk kitaplarında yer alan kahraman ve karakterlerin bir konuya yaklaşım biçimleri, sorunlara çözüm üretme becerileri ve meselelere yönelik kullandıkları yöntemler, yazınsal yapıtlarda önemli bir sorun alanı olarak değerlendirilmektedir (Yakar ve Yılmaz, 2015). Çocuğun okuduğu kitabın kahramanı ile özdeşim kurması ve olaylardaki gerilimi hissedebilmesi, okuma sürecinden keyif almasını sağlamakla birlikte, kitabın etkileyciliğini artırır. Ayrıca, kurgulanan olaylar ve bu olaylara yol açan çatışmaların niteliği, çocuk ile kitap arasındaki bağı güçlendiren önemli unsurlar arasında yer almaktadır (Sever, 2015).

Yazınsal metinlerde yer alan çatışmalar, metni başlatan, harekete geçiren, okuma sürecini sürükleyici hale getiren ve okurun ilgi ile merak duygusunu uyandıran önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır (Aslan, 2006; Sever, 2015). Bireyler arasında yaşanan çatışmalar ve bu çatışmaların çözümünde çocuk kitaplarının anlaşmazlıklara, toplumsal çelişkilere ve uyuşmazlıklara çözüm önerileri sunma işlevi dikkate alındığında, çocuk edebiyatında çatışma unsurunun bulunması gerekliliği ortaya çıkmaktadır (Solak, 2012).

Çocuk edebiyatında çatışma türleri incelendiğinde Sever'in (2012); kişinin kendiyile çatışması, kişiler arası çatışma, kişi-doğa çatışması ve kişi-toplum çatışması şeklinde yaptığı sınıflandırmanın, alan yazınındaki araştırmalarda temel alındığı görülmektedir (Alamdar ve Süngü, 2017; Aslan, 2006; Büyüksık, 2019; Karagöz, 2014; Samur ve Arıkan, 2018; Solak, 2012). Bu doğrultuda, çatışma türleri ve bunlara bağlı alt birimler Tablo 1'de sunulmuştur (Karagöz, 2014).

Tablo 1. Çatışma Türleri ve Alt Çatışma Birimleri

Çatışma Türleri	Alt Çatışma Birimleri
Kişinin kendiyile olan çatışması	1. Bir gizemi çözme/ gerçeği ortaya çıkarma çabası 2. Bir hayali/ isteği gerçekleştirme çabası 3. Duygularının çatışması 4. Değer verdiği bir şey / biri için yaşadığı çaresizlik
Kişiler arası çatışma	1. Anne - babayla çatışma 2. Arkadaşıyla çatışma 3. Yabancı biriyle çatışma 4. Kötü kişi veya kişiler ile çatışma
Kişinin doğa ile çatışması	1. Doğal çevre ile çatışma 2. Bir hayvanla çatışma 3. Doğa felaketiyle çatışma 4. Eve dönme çabası 5. Tehlikeyi engelleme/ tehlikeden korunma çabası 6. Doğayı koruma çabası
Kişi-toplum çatışması	1. Başka bir toplumla çatışma

2. Yetkili kurumlarla çatışma
3. Töre ile çatışma
4. Yasalarla çatışma

Çocuk kitapları, çocuk gerçekliğini göz ardı etmeden, onun dünyasına ve sorunlarına atıfta bulunarak, okurun bireysel karar verme becerisini geliştirmesine katkıda bulunabilir (Dilidüzgün, 1996). Kitaplarda yer alan farklı çatışma türleri ve bu çatışmalara yönelik çözüm süreçleri, çocukların kendi yaşamlarına dair deneyimler kazanmalarını destekleyebilir. Bu bağlamda, kitaplarda sunulan çatışma çözme yöntemlerinin niteliği büyük önem taşımaktadır (Melanlıoğlu, 2020).

Sever (2007), çatışmaların olağanüstü bir güç ya da rastlantılar yoluyla çözüme ulaştırılmasının nitelikli bir çocuk kitabı anlayışıyla bağdaşmadığını ifade etmektedir. Çatışmaların çözümünde karakterler, birbirinden farklı yöntemler tercih edebilir ve bu tercihleri, aynı zamanda karakterlerin özelliklerini ortaya koyar. Çatışmayı çözmek için sorumluluk alan karakterler etkin, çözüm için herhangi bir çaba göstermeyip çatışmanın kendiliğinden sona ermesini bekleyen karakterler ise edilgin olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda, karakterlerin çatışmadaki yeri ve çatışmayı çözme yöntemleri şu şekilde sınıflandırılabilir (Yakar ve Yılmaz, 2015; Karagöz, 2014):

Tablo 2. Karakterlerin Çatışmadaki Yeri ve Çatışmayı Çözme Yöntemleri

Karakterin Çatışmadaki Yeri	Karakterin Çatışmayı Çözme Yöntemi
Etkin	1. Akıl yürüterek 2. Sezgileriyle 3. Yardım alarak 4. Cesaretiyle 5. Yeteneğiyle 6. İş birliğiyle 7. Çabalayarak
Edilgin	1. Olağanüstü güçlerle ve rastlantıyla 2. Çatışmayı başkasının çözmesiyle 3. Kendisinden istenileni kabul ederek

-
4. Kaçarak
  5. Şiddeti önceleyerek
-

Alan yazınına bakıldığında çocuk kitaplarının araştırmacılar tarafından çatışma ve çatışma çözme yöntemleri açısından incelendiği çalışmalar (Apaydın, 2022; Büyükişık, 2020; Çevik ve Müldür, 2021; Ercan ve Gençler, 2023; Melanlıoğlu, 2020) tespit edilmiştir. Ancak çatışma ve çatışma çözme yöntemlerinin çocuk kitapları üzerinde karşılaştırmalı olarak incelendiği çalışma sayısı azdır. Çalışmanın bu yönüyle alan yazınına katkı sunacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı; şahsında özgürlüğe kavuşmak, kişiyi sınırlayan gelenek, otorite, batıl inanış ve kurallar gibi birtakım engelleri yıkarak mükemmelliğe ulaşmak isteyen, özgür ruhlu karakterlerin gösterdikleri çabaları konu alan çocuk kitaplarını içerdikleri çatışma, çatışma çözme yöntemleri bağlamında karşılaştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problem sorularına cevap aranmıştır:

1. “Küçük Kara Balık” adlı eserde başkarakterin karşılaştığı çatışma türü ve alt çatışma birimleri hangileridir?
2. “Martı Jonathan Livingston” adlı eserde başkarakterin karşılaştığı çatışma türü ve alt çatışma birimleri hangileridir?
3. “Küçük Kara Balık” adlı eserde başkarakterin yaşadığı çatışmalardaki yeri ve çatışmaları çözme yöntemleri hangileridir?
4. “Martı Jonathan Livingston” adlı eserde başkarakterin yaşadığı çatışmalardaki yeri ve çatışmaları çözme yöntemleri hangileridir?
5. Her iki eserde çatışma türü ile çatışmayı çözme yöntemlerindeki farklılıklar ve benzerlikler nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Deseni

Bu araştırmada, temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Temel nitel araştırmalar, bir olguyu anlamak ve açıklamak amacıyla gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi yöntemlerle veri toplama sürecini içerir. Yönetim alanlarının yanı sıra sağlık gibi uygulamalı alanlarda da yaygın olarak kullanılan bu araştırma deseni, eğitim alanındaki çalışmalarda sıklıkla tercih edilmektedir (Merriam, 2013). Araştırmanın amacı, çağdaş Türk çocuk edebiyatı örneklerinde Karagöz'ün (2014) sınıflandırdığı çatışma türlerini ve kuşak çatışmasını analiz etmek olduğundan, temel nitel araştırma deseni uygun bir yöntem olarak seçilmiştir.

2.2. Çalışma Materyali

Bu araştırmada çalışma materyali olarak Samed Behrengi'nin *Küçük Kara Balık* ve Richard Bach'ın *Martı Jonathan Livingston* adlı çocuk kitapları kullanılmıştır. Çocuk kitabı seçiminde amaçlı örnekleme yöntemi uygulanmıştır. Bunun için ölçüt olarak başkahramanları, içinde yaşadığı topluma ve çevreye rağmen hedeflerine ulaşma isteği taşıyan özgür ruhlu karakterlerin olduğu çocuk kitaplarının seçilmesine karar verilmiştir. Ayrıca her iki eserin dünyada en çok satanlar listesinde yer alması bu eserlerin seçiminde etkili olmuştur.

Tablo 3. Çalışma Materyalleri

Kitabın Kodu	Kitabın Adı	Kitabın Görseli	Kitabın Yazarı
KKB	Küçük Kara Balık		Samed Behrengi
MJL	Martı Jonathan Livingston		Richard Bach

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmada veriler, doküman incelemesi yöntemi ile toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olaylara ilişkin bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 189). Araştırma kapsamında, iki çocuk kitabı betimsel analiz yöntemi ile incelenmiştir. Betimsel analiz, verilerin önceden belirlenmiş temalara göre analiz edildiği ve araştırmacının verileri araştırma sorularına ve boyutlarına uygun şekilde sunduğu bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 239). Bu doğrultuda, araştırma verileri Karagöz'ün (2014) çatışma türlerine ilişkin sınıflandırması temelinde incelenmiştir.

2.4. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini artırmak amacıyla veriler, öncelikle iki uzman tarafından bağımsız bir şekilde incelenmiştir. Bu incelemelerin ardından Miles, Huberman ve Saldana'nın (2014) önerdiği "Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)" formülü kullanılarak güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre araştırmanın güvenilirlik katsayısı %87 olarak belirlenmiştir. Miles ve arkadaşlarının (2014) belirttiği güvenilirlik sınırı %70 olup bu durum araştırmanın güvenilirlik açısından yeterli olduğunu göstermektedir. Görüş ayrılıklarının olduğu durumlarda, araştırmacılar bir çocuk edebiyatı alan uzmanı ve bir edebiyat araştırmacısı ile bir araya gelerek bu farklılıkları gözden geçirmiştir.

3. BULGULAR ve YORUM

Yapılan bu çalışmada "Küçük Kara Balık" ve "Martı Jonathan Livingston" adlı iki çocuk kitabındaki çatışma türleri ve çatışma çözme yöntemleri incelenmiş. Kitaplar çatışma türleri ve çatışma çözme yöntemleri açısından alt başlıklar hâlinde sunulmuştur.

3.1. Kitaplardaki Çatışma Türleri ve Alt Çatışma Birimleri

Tablo 4. Kitaplardaki Çatışma Türleri ve Alt Çatışma Birimleri Dağılımı

Çatışma Türleri	Alt Çatışma Birimleri	KKB	MJL	Toplam
Kişinin kendiyile olan çatışması	Bir gizemi çözme/gerçeği ortaya çıkarma çabası	1	2	3
	Bir hayali/isteği gerçekleştirme çabası	7	10	17
	Duyguların çatışması	3	8	11
	Değer verdiği bir şey/biri için yaşadığı	1	3	4

çaresizlik				
Kişiler arası çatışma	Anne-babayla çatışma	7	4	11
	Arkadaşıyla çatışma	11	1	12
	Yabancı biriyle çatışma	11	-	11
	Kötü kişi veya kişiler ile çatışma	14	-	14
Kişinin doğa ile çatışması	Doğal çevre ile çatışma	-	4	4
	Bir hayvanla çatışma	-	-	-
	Doğa felaketiyle çatışma	-	-	-
	Eve dönme çabası	-	-	-
	Tehlikeyi engelleme/tehlikeden korunma çabası	1	1	2
	Doğayı koruma çabası	-	-	-
Kişi-toplum çatışması	Başka bir toplumla çatışma	6	1	7
	Yetkili kurullarla çatışma	-	-	-
	Töre (normlar) ile çatışma	-	1	1
	Yasalar ile çatışma	-	4	4
Toplam		62	39	101

Tablo 4 incelendiğinde *Küçük Kara Balık* adlı eserde en çok "kişiler arası çatışma" yaşandığı ve ağırlıklı olarak da "kötü kişi veya kişiler" alt çatışma birimine yer verildiği görülmektedir. Bunu "arkadaşıyla çatışma" (f=11), "yabancı biriyle çatışma" (f=11), "anne babayla çatışma" (f=7) izlemektedir. "Kişinin kendiyle olan çatışması" türünde en çok "bir hayali/isteği gerçekleştirme çabası" (f=7) alt çatışma birimine yer verilmişken onu "duyguların çatışması" (f=3), "bir gizemi çözme/gerçeği ortaya çıkarma çabası" (f=1) ve "değer verdiği bir şey/biri için yaşadığı çaresizlik" (f=1) alt çatışma birimleri izlemektedir. "Kişinin doğa ile çatışması" türünde sadece "tehlikeyi engelleme/tehlikeden korunma" (f=1) alt çatışma birimine yer verilmiştir. "Kişi-toplum çatışması" türünde ise sadece "başka bir toplumla çatışma" (f=6) alt çatışma birimine yer verilmiştir.

Küçük Kara Balık adlı eserde geçen bazı çatışma türlerine örnekler şu şekildedir:

“Kişinin kendiyile olan çatışması”na *Küçük Kara Balık*’ın, yaşadığı yerdeki rutin hayatı bırakıp yeni şeyler öğrenme ve merakını giderme duygusunu ifade etmesi örnek olarak verilebilir: *“Bilmek istiyorum, bu derenin sonu nerededir? ... Bak anne, ben aylardır derenin nerede sonlandığını düşünüyorum ama bir türlü anlayabilmiş değilim. Dün geceden beri düşündüm durdum. Sonunda karar verdim; kendim gidip derenin sonunu bulacağım. Başka yerlerde neler var bilmek istiyorum.”* (KKB, s. 12).

“Kişiler arası çatışma” türüne örnek olarak *Küçük Kara Balık* adlı karakterin keşif serüveni yolunda karşılaştığı kurbağalardan biriyle girdiği diyalog örnek olarak verilebilir. Bu diyalogda *Küçük Kara Balık* kurbağaya dönerek şöyle demektedir: *“Ben sizin bu kadar kendini beğenmiş olduğunuzu düşünmezdim. Ama olsun, yine de sizi başıyıyorum çünkü bu sözlerin hepsi cahillikten, bilmezliktendir.”* (KKB, s. 20-21).

“Kişinin doğa ile çatışması”na örnek olarak *Küçük Kara Balık*’ın derenin sonunu bulmaya çalışırken yüksekten içerisine düştüğü göletteki durumu örnek olarak verilebilir. Kitabın bu kısmında şöyle denilmektedir: *“Küçük Kara Balık şelaleden su dolu bir gölete düşmüş. Önce eli ayağına dolanmış ama sonra yüzmeye, gölette gezinmeye başlamış. O güne değin bu kadar çok suyun bir arada olduğunu görmemiş.”* (KKB, s. 19).

“Kişi-toplum çatışması” türüne örnek olarak *Küçük Kara Balık* adlı karakterin içinde yaşadığı kendi gibi balık olan toplumu ile yaşadığı çatışma örnek olarak verilebilir. Bu diyalogda *Küçük Kara Balık* yaşlı balıklara şöyle demektedir: *“Ben yalnızca sağa sola dolaşıp durmaktan bıktım, can sıkıntısı içinde yüzmek istemiyorum artık, bir nedeni olmadan mutlu olmak da istemiyorum; günün birinde gözlerimi açıp hepimiz gibi yaşlandığımı ama hâlâ aynı balık olduğumu,*

ilk başta bildiğimden fazla bir şey bilmediğimi görmek istemiyorum.” (KKB, s. 14-15).

Martı Jonathan Livingston adlı eserde en çok “kişinin kendiyile olan çatışması” türüne ve alt çatışma birimi olarak da en çok “bir hayali/isteği gerçekleştirme” (f=10) alt çatışma birimine yer verildiği görülmektedir. Bunu sırasıyla “duyguların çatışması” (f=8), “değer verdiği bir şey/biri için yaşadığı çaresizlik” (f=3) ve “bir gizemi çözme/gerçeği ortaya çıkarma” (f=2) alt çatışma birimleri izlemektedir. “Kişiler arası çatışma” türünde yer verilen alt çatışma birimleri “anne babayla çatışma” (f=4) ve “arkadaşıyla çatışma” (f=1) alt çatışma birimleridir. “Kişinin doğa ile çatışması” türünde ise sadece “doğal çevre ile çatışma” (f=4) alt çatışma birimine yer verilmiştir. “Kişi-toplum çatışması” türünde ise “yasalar ile çatışma” (f=4), “başka bir toplumla çatışma” (f=1) ve “töre (normlar) ile çatışma (f=1) alt çatışma birimlerine yer verilmiştir.

Martı Jonathan Livingston adlı eserde geçen bazı çatışma türlerine örnekler şu şekildedir:

“Kişinin kendiyile olan çatışması”na örnek olarak kitaptaki ana karakter olan Jonathan Livingston’ın kendi içinde yaşadığı bir aydınlanmayı konu alan şu pasaj örnek olarak verilebilir: “*Tüm sürü için istediği, tüm sürüye mal etmeyi arzuladığı her şeyi ne yazık ki yalnızca kendisi için elde edebilmişti. Uçmayı öğrenmişti ve bunun için ödediği bedel onu hiç üzüyordu. Martı Jonathan Livingston bezginliğin, korkunun ve öfkenin bir martının ömrünü kısalttığını, bunları zihinden uzaklaştırdığında ise hoş ve uzun bir yaşam sürebileceğini de fark etmişti.*” (MJL, s. 40).

“Kişinin başkalarıyla olan çatışması”na örnek olarak kitaptaki karakterlerden biri olan Sullivan ile girdiği diyalog örnek olarak verilebilir. Bu diyalogda Martı Jonathan Livingston, Sullivan’a şöyle demektedir: “*Ayıp ediyorsun Sully! ...*

Mantıklı ol lütfen! Onca zaman neyi öğrenmeye çalıştık? Dostluğumuz zaman ve mekânla sınırlıysa zamanı ve mekânı aştığımız an, kardeşliğimizin bitmesi gerekir." (MJL, s. 76).

"Kişi-toplum çatışması"na yönelik olarak ana karakter olan Jonathan Livingston'ın toplumun normlarına yönelik olarak sarf ettiği ve özgür ruhunu yansıttığı şu sözler örnek olarak verilebilir: *"Ne dedikleri umurumda bile değil. Onlara uçmanın ne demek olduğunu göstereceğim. Eğer istedikleri buysa kural dışı olacağım ve onları pişman edeceğim."* (MJL, s. 77).

"Kişinin doğa ile çatışması"na örnek olarak ana karakter olan Jonathan Livingston'ın özgürce uçuş çabaları esnasında yaşadığı bir durum örnek olarak verilebilir: *"Dört yüz fite indiğinde son hızına ulaşmıştı. Artık bu yükseklikte bir ses duvarı haline gelen rüzgâr ona sürekli çarparak daha fazla hızlanmasını engelliyordu."* (MJL, s. 29).

3.2. Kitaplardaki Başkahramanların Çatışmadaki Yeri ve Çatışmayı Çözme Yöntemleri

Tablo 5. Başkahramanın Çatışmadaki Yeri ve Çatışmayı Çözme Yöntemleri

Kitabın Adı	Etkin Rol Üstlendiğinde								Edilgin Rol Üstlendiğinde			
	Aklı yürüterek	Sezgileriyle	Yardım alarak	Cesaretiyle	Yeteneğiyle	İş birliğiyle	Çabalayarak	Olağanüstü güçlerle ve rastlantıyla	Çatışmayı başkasının çözmesiyle	Kendisinden istenilene kabul ederek	Kaçarak	Şiddeti önceleyerek
KKB	2	1	2	1	-	-	1	-	-	-	4	-
MJL	2	-	1	6	1	-	2	1	-	4	1	-
Toplam	4	1	3	7	1	-	3	1	-	4	5	-

Tablo 5'e bakıldığında çatışmada etkin rolü olduğu zaman *Küçük Kara Balık* adlı eserin başkahramanının çoğunlukla akıl yürüterek ve yardım alarak (f=2) çatışmayı çözmekte olduğu, edilgin rol üstlendiğinde ise sadece kaçarak çatışmayı çözdüğü görülmektedir. *Martı Jonathan Livingston* adlı eserin başkahramanının etkin rol üstlendiğinde ağırlıklı olarak cesaretiyle (f=6), edilgin rol üstlendiğinde ise ağırlıklı olarak kendisinden istenileni kabul ederek (f=4) çatışmaları çözdüğü görülmektedir. Eserlerin başkahramanlarının çatışmaları çözme yöntemlerine bazı örnekler aşağıda sunulmuştur:

Küçük Kara Balık adlı eserde başkahramanın doğa ile çatışması neticesinde etkin bir şekilde kendi çabası ile kurtulması anlatılmaktadır. Eserde bu durum şu şekilde verilmiştir: "*Küçük Kara Balık çağılayanın sularına kaptırdı kendini ve düştü. Durgun bir gölcüğe ulaştı. Önce bocaladı biraz, sonra toparlandı çevresini dolaştı.*"(KKB, s. 19)

Martı Jonathan Livingston adlı eserde başkahramanın bir hayali/isteği gerçekleştirme çatışması yaşarken çözüm yolu olarak etkin bir şekilde yeteneğini kullanmıştır. Eserde bu durum şu şekilde verilmiştir: "*İki yüz fitte gagasını dik bir şekilde aşağı eğip elli milin üstünde çıktığı her anda kanatlarını sabit tutarak dalmayı tekrar denedi. Bu çok büyük bir güç istiyordu fakat yavaş yavaş oluyordu. Onuncu saniyede doksan mil hıza ulaştı. Böylece Jonathan, martılar arasında bir dünya hız rekoru kırmış oldu.*" (MJL, s. 19).

Küçük Kara Balık, yaşadığı derenin sonunu merak etmesi ile başlayan çatışma sürecinde komşular dâhil olur ve derenin sonunun merak edilmesinin bir şımarıklık olduğu ve diğer balıklara kötü örnek olacağı ifade edilir ve ardından da komşular *Küçük Kara Balık*'a saldırmaya başlar. *Küçük Kara Balık* bu hengâmeden arkadaşlarının yardımını da alarak yani çatışmayı başkasının çözmesiyle edilgin bir şekilde çıkar. Eserde bu durum şu şekilde verilmiştir:

“Balıklar, Küçük Kara Balığı yakalamaya davrandılar. Bir kargaşadır koptu. Ama arkadaşları daha çeviktiler, kurtarıp ortalıktan kaçırdılar onu.” (KKB, s. 17).

Martı Jonathan Livingston adlı eserde ise başkahramanın anne ve babasıyla çatışması esnasında çatışmayı çözmek için itaatkâr bir şekilde boynunu öne eğmesi ve birkaç günlüğüne de olsa kendisinden istenileni kabul etmesi örnek olarak verilebilir. Eserde bu durum şu şekilde verilmiştir: *“Jonathan, itaatkâr bir şekilde boynunu öne eğdi. Birkaç gün boyunca, diğer martılar gibi davranmaya çalıştı, bunun için gerçekten çabaladı. Çılgınlık atarak iskele ve balıkçı teknelerinin etrafında, bir parça ekmek için dolaştı durdu, ufacık da olsa bir balık yakalayabilmek için suya daldı, mücadele etti. Fakat olmuyordu işte, bunları bir türlü yapmak istemiyordu.”*(MJL, s. 17-18).

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada, çocuk edebiyatı ürünlerindeki çatışma türleri, alt çatışma birimleri, kahramanın konumu ve çatışma çözüm yöntemlerinin tespit edilmesi ve karşılaştırmalı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla yapılan araştırmada özellikle çocuk edebiyatında özgür ruhlu başkahramanlardan oluşan *Küçük Kara Balık* ve *Martı Jonathan Livingston* adlı kitaplar incelemeye alınmıştır.

Özgür ruhlu olma temalı iki kitabın seçilme nedeni ise kişinin özgürlük isteminin olduğu yerde “çatışma” ihtimalinin daha yüksek olması düşüncesi yatmaktadır. Araştırmada iki kitapta başkahramanların yaşadığı çatışmalar ve alt çatışma birimleri tespit edilerek başkahramanın çatışmayı çözme yöntemi ve çatışmadaki konumu belirlenmiştir.

İncelenen iki eserde başkahramanların ağırlıklı olarak yaşadığı çatışma türlerinin “kişiler arası çatışma” ve “kişinin kendiyle olan çatışması” olarak gözükmektedir.

Alan yazını incelendiğinde bu çalışma ile bazı çalışmaların sonuçlarının benzerlik gösterdiği görülmektedir. Bu durum da kişilerin özgürlük yolunda ilk karşılaştıkları engelin ya etraftaki kişiler ya da kişinin kendi duygu ve düşünceleri olduğunu ortaya koymaktadır. Karagöz (2014) çalışmasında incelediği çocuk romanlarında ağırlıklı olarak başkahramanın kendiyile ve kişiler arası çatışma yaşadığını belirlemiş ve kitaplarda daha çok kişinin kendiyile ve kişiler arası çatışmanın ön planda olmasının okurun gelişimsel düzeyiyle de uyumlu olduğunu belirtmiştir. Melanlıoğlu (2020), mülteci çocuklara yönelik kitapları incelediği çalışmasında daha çok başkahramanın kendiyile ve başkalarıyla olan çatışmasının yoğun olduğunu tespit etmiştir. Bu araştırmada kişiler arası çatışmada daha çok yabancı biriyle, aile bireyleri ve arkadaşlarla yaşanan alt çatışma örnekleri yer almaktadır. Çevik ve Müldür (2021) yaptıkları çalışmada daha çok kişiler arası çatışmada aile bireyleri ve arkadaşlarla olan çatışmanın ön planda olduğunu tespit etmişlerdir. Bu açıdan, yapılan çalışma ile diğer çalışmalardaki alt çatışma birimleri açısından bir benzerlik söz konusudur.

Çalışma kapsamında incelenen iki eserin ortak özelliği olarak özgür olma isteği yer almaktadır. Eserin hitap ettiği kitle de dikkate alındığında birey olma yolunda kendi kararlarını almaya çalışan ve ergenlik döneminde olup kendi kararlarını uygulamaya gayret eden bir okur kitlesi görülmektedir. Bu kitle kararlarını alma sürecinde ya kendisiyle ya da çevresiyle çatışma içerisine giren bireylerden oluşmaktadır. Düşgör ve Dönmez (2022) yaptıkları çalışmada, bu çalışmada ulaşılan sonuçlarla benzer olarak özellikle ergenlik döneminde yer alan çocukların ayrılma ve bireyselleşmeyi arzuladıklarını belirtmektedir. Çalışmada yer alan başkahramanların bireyselleşme isteklerinin, kendi kararlarını alma yolunda atıldıkları maceraların ve zorlukların ergenlik döneminde olan çocuklara bir yol göstereceği düşünülmektedir.

Çalışmada ele alınan iki kitapta da çatışmayı çözen başkahramanın konumunun genellikle etkin olduğu görülmektedir. Bilgen ve Çivitci (2022), kendi kararlarını alma noktasında etkin olan bireylerin başarı talebinin de yüksek olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda bu iki kitabın okunmasının rol alma noktasında da çocuklara yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Çalışmada elde edilen veriler kapsamında aşağıda bazı öneriler sunulmuştur:

Çocuk edebiyatı ürünlerinde yer alan çatışmalar;

-Çocukların yaş düzeyleri ve gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak verilmelidir.

-Çocuğun gerçek hayatta karşılaşılabileceği türde çatışmalar olmalı; çocuğun kişilik ve toplumsal gelişimine katkı sunacak nitelikte olmalıdır.

-Çocuğu hayal kırıklığına uğratabilecek, çocukta çaresizlik ve kendini yetersiz hissetme duyguları oluşturmayacak şekilde çözümlenmelidir.

-Çocuğun bağımsız hareket edebilme, yaratıcı düşünme, hayal kurabilme, özgür ruhlu fakat asi olmayan bir mizaç geliştirmesine katkı sunmalıdır.

Çıkar Çatışması Bildirimi:

Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması yoktur.

Destek/Finansman Bilgileri:

Bu makalenin yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Etik Kurulu Kararı:

Bu araştırma için etik kurul kararına ihtiyaç yoktur.

KAYNAKÇA

- Akçakaya, Ü. (2020). *Özgür ruhlu çocuklar yetiştirmek*. İstanbul: Kanon Kitap.
- Alamdar, S. ve Süngü, A. (2017). Samed Behrengi'nin masallarındaki kahramanların yaşadıkları çatışmaları çözme yöntemlerinin incelenmesi. Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Yazarları Birliği IV. Uluslararası Çocuk Edebiyatı Sempozyumu Bildirileri, 347-362.
- Apaydın, Z. (2022). *Gülten Dayıoğlu'nun çocuk kitaplarında yer alan çatışmalar ve çatışma çözme süreçleri*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Aslan, C. (2006). Türk çocuk yazınında çocuk-yetişkin çatışmasının yer aldığı kimi yapıtların incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(2), 193-216.
- Bilgen, A. C. ve Çivitci, A. (2022). İçsel denetimliliği artırmaya yönelik grup psikoeğitiminin üniversite öğrencilerinin yaşam doyumları üzerindeki etkisi. *Yükseköğretim Dergisi*, 12(3), 415-423.
- Büyükkışık, E. (2019). *Nur İçözü'nün çocuk kitaplarındaki kişilerarası çatışmalar ve çatışma çözme süreçleri*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi]. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.
- Büyükkışık, E. (2020). Nur İçözü'nün çocuk kitaplarındaki kişilerarası çatışmalar ve çatışma çözme süreçleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(8), 3853-3872.
- Cüceloğlu, D. (1991) *Yeniden insan insana*. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Çevik, A., ve Müldür, M. (2021). Çocuk edebiyatında genel çatışma türleri, çatışma çözme yöntemleri ve kuşak çatışması: uçurtmam bulut şimdi ve

gökyüzünde balonlar örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 10(3), 1027-1048.

Düşgör, B., ve Dönmez, A. (2022). Geç ergenlikte ayrılık ve depresif sorunsal: projektif bir çalışma. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*, 9(2), 379-403.

Ercan, M., ve Gençler, G. (2023). Deprem ve yas temalı çocuk kitaplarındaki başkarakterlerin karşılaştıkları çatışmalar ve çatışmaları çözmede izledikleri yollar. *Çocuk Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 6(2), 197-220.

Karagöz, S. (2014). *Çocuk romanlarındaki başkişilerin yaşadıkları çatışmaları çözme yöntemlerinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi.

Karatay H. (2011). *Çocuk edebiyatı metinlerinde bulunması gereken özellikler. Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı el kitabı* (ed. Tacettin Şimşek) içinde (s. 77-123). Ankara: Grafiker Yayınları.

Karip, E. (2000). *Çatışma yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık

Kavalcı, Z. (2001). *Çatışma çözme becerileri eğitimi programının üniversite öğrencilerinin çatışma çözme biçimleri üzerindeki etkisi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

Melanlıoğlu, D. (2020). Çocuk edebiyatındaki mülteci kahramanların yaşadıkları çatışmalar üzerine bir inceleme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 9(2), 665- 691.

Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: desen ve uygulama için bir rehber*. (Çev. S. Turan). Ankara: Nobel Yayınları.

Miles, M. B., Huberman, A. M. ve Saldana, J. (2014). *Qualitative data analysis: a methods sourcebook*. Sage.

Nutku, Ö. (1998). *Drama sanatı*. İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.

Oğuzkan, F. (1974). *Eğitim terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Özakman, T. (1998). *Oyun ve senaryo yazma tekniği*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Özdemir, E. (1994). *Yazınsal türler*. Ankara: Ümit Yayıncılık.

- Popova, M. (2016). Nietzsche: Varoluş yolculuğu ve özgür ruh olmanın anlamı üzerine. (Çev.: Burak Avcı). <https://dusunbil.com/nietzsche-varolus-yolculugu-ve-ozgur-ruh-olmanin-anlami-uzerine/> Erişim Tarihi: 24.12.2024
- Samur, A. Ö. İ. ve Arıkan, Y. (2018). Behiç Ak'ın çocuk kitaplarındaki çatışmaların mizah ögesi bakımından incelenmesi. *ÇÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27(1), 165-182.
- Sever, S. (2007). *Çocuk edebiyatı öğretimi nasıl olmalıdır?*. II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu (Gelişmeler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri). Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Sever, S. (2012). *Çocuk ve edebiyat*. İzmir: Tudem Yayınları
- Sever, S. (2015). *Çocuk ve edebiyat*. İzmir: Tudem Yayınları.
- Solak, Ö. (2012). *Aytül Akal'ın "Babam Duymasın" adlı öyküsündeki çatışma yapısının çocuğa göreliği*. V. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatında Aytül Akal Sempozyumu Bildiri Kitabı, Eskişehir, Osmangazi Üniversitesi, 9-11 Mayıs 2012, Eskişehir.
- Yakar, Y. M. ve Yılmaz, O. (2015). Beyazbulut Dergisi'nde yer alan kurgusal metinlerdeki karakterlerin çatışmaları çözme biçimleri. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2), 57-66.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Every individual is in this world to realize himself in line with his abilities, to create the meaning of life and to contribute to existence. In this context, it is of great importance for a child to gain the ability to "be himself" in the process of self-realization and to exist as an individual in life. Children expect the first and most basic support from their parents in this process. However, parents can sometimes unknowingly hinder their children's individuation processes. This situation can lead to behavioral problems in children such as irritability, introversion, addiction or distraction. Most often, these behaviors are a reaction to the obstacles in the individualization process of children (Akçakaya, 2020). As a result of such obstacles, it may be inevitable for children to experience conflicts or disagreements with their environment.

Conflict is a situation of argument or tension that arises as a result of disagreement between the parties. This concept occurs when mutually incompatible or mutually incompatible goals create a competitive environment. Conflict may arise from conflicts over resources, power, status, beliefs, interests, etc. It may also occur when there are differences in values, ideas, beliefs, interests, perceptions, cultural factors, social roles, needs and communication skills between at least two parties. These differences can trigger a conflict situation as a result of tension, frustration, competition, change or external interventions (Karip, 2000; Kavalcı, 2001; Melanlıoğlu, 2020; Nutku, 1998; Oğuzkan, 1974).

Method

In this research, basic qualitative research design was used. Basic qualitative research involves the process of collecting data through methods such as observation, interview and document analysis in order to understand and explain a phenomenon. This research design, which is widely used in applied fields such as health as well as management fields, is frequently preferred in studies in the field of education (Merriam, 2013). Since the aim of the research is to analyze the conflict types and generation conflict classified by Karagöz (2014) in examples of contemporary Turkish children's literature, the basic qualitative research design was chosen as an appropriate method.

Findings (Results)

In the work titled *Little Black Fish*, the sub-conflict unit in which "interpersonal conflict" is experienced the most and is predominantly "bad person or persons" is included. This is followed by "conflict with a friend" (f=11), "conflict with a stranger" (f=11). , is followed by "conflict with parents" (f = 7). In the type of "conflict with oneself", the sub-conflict unit "attempt to realize a dream/desire" (f = 7) is the most frequently included, followed by "conflict of emotions". (f=3), "effort to solve a mystery/reveal the truth" (f=1) and "desperation for something/someone he/she values" (f=1) are followed by sub-conflict units in the "person's conflict with nature" type. Only the subconflict unit "preventing/protecting from danger" (f=1) is included, and in the "person-society conflict" type, only the subconflict unit "conflict with another society" (f=6) is included.

In the work titled *Jonathan Livingston Seagull*, the type of "conflict with oneself" is mostly included, and the sub-conflict unit is "realizing a dream/wish" (f=10). This is followed by the sub-conflict units "conflict of emotions" (f=8),

"desperation for something/someone he/she values" (f=3) and "solving a mystery/revealing the truth" (f=2). The subconflict units included in the "interpersonal conflict" type are "conflict with parents" (f = 4) and "conflict with friend" (f = 1). In the type of "conflict between the person and nature", only the sub-conflict unit "conflict with the natural environment" (f = 4) was included. In the "person-society conflict" type, subconflict units of "conflict with laws" (f=4), "conflict with another society" (f=1) and "conflict with customs (norms) (f=1) are included.

It has been determined that when he has an active role in the conflict, the protagonist of the work called Little Black Fish solves the conflict mostly by reasoning and getting help (f = 2), and when he takes a passive role, he only resolves the conflict by running away. It has been determined that the protagonist of the work Jonathan Livingston Seagull solves conflicts mainly with his courage (f=6) when he takes an active role, and mostly by accepting what is asked of him (f=4) when he takes a passive role.

Conclusion and Discussion

In the two works examined, the main conflict types experienced by the protagonists appear to be "interpersonal conflict" and "conflict with oneself". When the literature is examined, it is seen that the results of this study and some studies are similar. This reveals that the first obstacle people encounter on their path to freedom is either the people around them or the person's own feelings and thoughts. Karagöz (2014) determined that in the children's novels he examined in his study, the protagonist mainly experiences self- and interpersonal conflicts, and stated that the fact that self- and interpersonal conflicts are at the forefront in the books is compatible with the developmental level of the reader.

In his study examining books for refugee children, Melanlıoğlu (2020) found that the protagonist's conflict with himself and others was intense. In this research, sub-conflict examples of interpersonal conflict are mostly experienced with a stranger, family members and friends. Őevik and Müldür (2021) found in their study that conflict with family members and friends is at the forefront in interpersonal conflicts. In this respect, there is a similarity between the study and other studies in terms of sub-conflict units.